

การพัฒนากระบวนการฟื้นฟูสมรรถภาพทางการแพทย์เพื่อสร้างเสริมสุขภาพ คนพิการทางการเห็น

Development of medical rehabilitation services for health promotion in visual impairment

สุกฤษฎี ใจจำนงค์, ฐิติมา นาคี, ภัชราภรณ์ กองเกิด
สถาบันสิรินธรเพื่อกำรฟื้นฟูสมรรถภาพทางการแพทย์แห่งชาติ กรมการแพทย์

บทนำและวัตถุประสงค์ คลินิกฟื้นฟูสมรรถภาพทางการเห็นสถาบันสิรินธรเพื่อการฟื้นฟูสมรรถภาพทางการแพทย์แห่งชาติเป็นหน่วยงานที่ให้บริการฟื้นฟูสมรรถภาพทางการเห็นและให้บริการอุปกรณ์เครื่องช่วยทางการเห็น (Visual aids) เพื่อส่งเสริมการศึกษาและการประกอบอาชีพอย่างไรก็ตามที่ผ่านมาได้มีการติดตามการใช้งานการจัดเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ผลลัพธ์ของสมรรถภาพอย่างเป็นระบบผู้วิจัยจึงนำแนวคิดบัญชีสากลเพื่อการจำแนกการทำงานความพิการและสุขภาพ (International Classification of Functioning, Disability, and Health) หรือ ICF มาใช้ในการวัดผลลัพธ์ของการฟื้นฟูสมรรถภาพและบริการอุปกรณ์เครื่องช่วยคนพิการโดยการพิจารณาสมรรถภาพเพื่อจัดระบบบริการให้เหมาะสมกับความต้องการของคนพิการทางการเห็น

วัตถุประสงค์ 1) เพื่อประเมินระดับสมรรถนะหรือสมรรถภาพ (Performance) ผู้รับบริการอุปกรณ์เครื่องช่วยทางการเห็นก่อนและหลังการใช้งาน 2) เพื่อเปรียบเทียบผลต่างของสมรรถภาพผู้รับบริการอุปกรณ์เครื่องช่วยทางการเห็นรายบุคคลและ 3) เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจต่อการให้บริการของคลินิกฟื้นฟูสมรรถภาพทางการเห็น

วิธีการศึกษา เป็นการวิจัยแบบกลุ่มเดียวทดสอบก่อนและหลังในกลุ่มคนพิการทางการเห็นประเภทสายตาเลือนรางจำนวน 32 รายที่มารับอุปกรณ์เครื่องช่วยทางการเห็นที่คลินิกฟื้นฟูสมรรถภาพทางการเห็นและติดตามหลังจากใช้อุปกรณ์ไปแล้ว 3 เดือน

ผลการศึกษา พบว่าคนพิการมีสมรรถภาพเพิ่มขึ้นในทุกๆรายเมื่อใช้อุปกรณ์เครื่องช่วยทางการเห็นมีความยากลำบากในการทำกิจกรรมในชีวิตประจำวันน้อยลงอุปกรณ์เครื่องช่วยทางการเห็นยังช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กพิการทางการเห็นให้สามารถเรียนหนังสือและสามารถสอบผ่านเกณฑ์การประเมินผลการศึกษาได้เช่นเดียวกับเด็กสายตาปกติได้และอุปกรณ์ยังช่วยให้คนพิการทางการเห็นในวัยทำงานมีแรงจูงใจในการออกสู่สังคมส่งเสริมสมรรถนะในการใช้สายตาที่เหลืออยู่ในการปรับปรุงสุขภาพของตนเองเพื่อให้บรรลุซึ่งสุขภาพอันสมบูรณ์ของร่างกายเพื่อประกอบอาชีพหารายได้เลี้ยงตนเองและครอบครัว

สรุปและข้อเสนอแนะ ประกอบบัญชีสากลเพื่อการจำแนกการทำงานความพิการและสุขภาพ (International Classification of Functioning, Disability, and Health) หรือ ICF สามารถใช้เป็นกรอบในการอธิบายปัญหาของคนพิการทางการเห็นรวมถึงปัจจัยสิ่งแวดล้อมที่มีผลต่อการดำรงชีวิตซึ่งเป็นเครื่องมือที่มีประโยชน์ในการวัดผลลัพธ์ของการฟื้นฟูสมรรถภาพและสะท้อนคุณภาพชีวิตของคนพิการทางการเห็นหลังการฟื้นฟูสมรรถภาพดังนั้นการพัฒนากระบวนการฟื้นฟูสมรรถภาพทางการแพทย์เป็นหนึ่งกลไกสำคัญในการสร้างเสริมสุขภาพคนพิการทางการเห็นสะท้อนคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นรวมถึงข้อมูลจาก ICF สามารถนำไปจัดระบบบริการให้เหมาะสมกับสภาพปัญหาและความต้องการของคนพิการทางการเห็นมากยิ่งขึ้น